

گزیده پایگاه‌های اینترنتی در زمینه زبان و ادبیات عربی

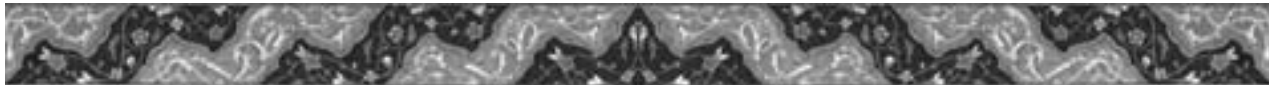
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

حسین‌علینقیان*

چکیده

مقاله حاضر، معرفی برخی از مهم‌ترین پایگاه‌های اینترنتی در حوزه زبان و ادبیات عربی است. این پایگاه‌ها، برخی متعلق به نشریات پژوهشی است و برخی وابسته به مراکز آموزشی. برخی از این پایگاه‌ها نیز متعلق به انجمن‌ها و جمعیت‌های ادبی یا اتحادیه‌ها و نهادهای رسمی است. در این مقاله، در حد امکان، به طور خلاصه محتوای هر پایگاه اینترنتی توصیف شده است.
واژه‌های کلیدی: اینترنت، ادبیات عربی، نشریات الکترونیکی.

۱. الموسوعة العالمية للشعر العربي

<http://www.adab.com>

پایگاه بزرگ شعر کلاسیک و نو در دنیای عرب، به همراه مجموعه اشعار شعرای نام‌آور جهان - ترجمه شده به عربی - به مدیریت دکتر یوسف علیان است.

در پیوند (Link) الشعر الفصیح (عربی) تا کنون ۱۲۱۶۱۷۵ بیت در قالب ۵۴۸۳۵ قصیده، از ۵۴۹ شاعر به ثبت رسیده و در قسمت شعر عامیانه (عربی) ۱۷۶۹۷۹ بیت در ۷۶۳۷ قصیده، از ۳۴۶ شاعر، و در دیوان شعر جهانی ۸۹۸۵۴ بیت در ۲۸۹۲ قصیده، از ۵۲۷ شاعر به ثبت رسیده است. از دیگر خدمات این پایگاه اینترنتی، ترجمه اشعار عربی به زبان انگلیسی است. بخش شعر فصیح شاعران، به شیوه معهود، به جاهلی، اسلامی، عباسی و اندلسی تقسیم‌بندی شده است و شاعران جدید نیز بر اساس مکان جغرافیایی مرتب شده‌اند. در بخشی از این پایگاه اینترنتی، با عنوان «دیوان ادب الصوتی»، گزیده‌ای از اشعار عربی کلاسیک و نو به صورت متن و صوت ارائه شده است.

۲. جهة الشعر

<http://www.jehat.com>

پایگاه اینترنتی «جهت» در سال ۱۹۹۶ به عنوان مرجعی اساسی و تحول‌گرا در شعر نو عربی و جهانی، توسط قاسم حداد (شاعر) در بحرین تأسیس شد. در پیوند «الشاعر»، در قالب این سرفصل‌ها به معرفی شاعران پرداخته می‌شود: گفت‌وگوها، نشان‌های شاعر، قصائد، زندگینامه، آرشیو مطالب، کتاب‌شناسی شاعر و صدای شاعر. در پیوند «البحرین» هر بار متن یک کتاب ادبی/زبانی ارائه می‌شود. اخیراً کتاب القصة القصيرة فی الخليج العربي، اثر دکتر ابراهیم عبدالله غلوم آمده است.

در پیوند «الشعراء بأصواتهم» صدای شاعران مشهور عرب پس از دائلود قابل استماع است. در قسمت «عجائب المخلوقات» تصویر شاعران و نویسندگان عربی و غربی قابل جست‌وجو و مشاهده است. در بخش «كتاب الجهة» مقالات متعدد ادبی و نقدی بر اساس جست‌وجوی نام نویسندگان ارائه شده است. در قسمت «آیام فی حیاتهم» خاطرات و یادداشت‌های جالب نویسندگان بزرگ عربی و ... آمده است.

در پیوند «نقد»، گلچینی از مقالات ادبی برگرفته از مجلات معتبر عربی، از جمله شعر، الحركة الشعرية، الشعراء، الف، المهاجر،

الكلمة و ... ارائه می‌شود.

مراجعه به این پایگاه اینترنتی را به عموم دانشجویان زبان عربی و فارسی توصیه می‌کنیم.

۳. المسيرة الالكترونی

<http://www.almasira.net>

این پایگاه در حقیقت موسوعه‌ای جهانی است که به ادبیات و به‌ویژه شعر جهان می‌پردازد. معرفی شاعران بر اساس چهار قاره آسیا، آفریقا، اروپا و آمریکا انجام گرفته و گزینش اشعار با ترجمه عربی ارائه شده است. از سهراب سپهری، شعر «مسافر» او انتخاب شده است.

در بخشی از پایگاه با عنوان «الدلیل الأدبی»، نشانی پایگاه‌های معتبر در زمینه شعر و ادبیات، مجلات عربی پایگاه‌های فرهنگی ارائه شده است.

در بخش «المکتبة التفاعلیة»، گلچینی از آثار ادبی و شعری نویسندگان مطرح دنیا و به‌ویژه ادبای عرب، در هیئت pdf گنجانده شده که قابل ذخیره است. از جمله آثار ارائه شده می‌توان به آثار ادونیس، شاعر پرآوازه عرب، یومیات محمود درویش، آثار جبران خلیل جبران و ... اشاره نمود.

۴. موسوعة الشعر العربي

<http://www.arabicpoems.com>

پایگاه شعر نو و کلاسیک عرب است که دارای چندین مدخل/شاخه، شامل: شعر عامیانه، شعر غنائی، شعر جاهلی، شعر اسلامی، شعر عباسی، شعر اندلسی، شعر نبطی، و نیز معرفی شاعران شعر کودک، شاعرات، و مطالب ادبی دیگر و همچنین آموزش عروض عربی است.

از دیگر ویژگی‌های این پایگاه، وجود تالارهای ادب و نقد است که حاوی صدها مطلب کوتاه و بلند در موضوعات ادبیات، نقد، دستور زبان و ... است. هر هفته شاعر هفته، شاعره هفته و قصیده هفته گزینش و شناسانده می‌شود.

۵. اتحاد الكتاب العرب

<http://www.awu-dam.org>

پایگاه اتحادیه نویسندگان عرب در سوریه است. این اتحادیه با نظارت و اساسنامه دولتی سوریه، در سال ۱۹۶۶م شکل گرفته که بیشترین اعضای آن از سوریه و مابقی از کشورهای دیگر عربی

است.

مطالب این پایگاه معتبر و بزرگ علمی در ذیل مدخل‌هایی با این عناوین ارائه شده‌اند:

۱. جریده الاسلوب الأدبی: هفته‌نامه اتحادیه، که مشتمل بر مباحثی در زمینه ادبیات، شعر، داستان و نقد ادبی است و تا کنون ۱۱۳۷ شماره از آن منتشر شده است. متن تمامی مقالات، به همراه آرشیو مطالب قابل دستیابی و ذخیره است.

۲. الکتب: در این قسمت متن بیشترین کتب منتشرشده اتحادیه (تا کنون ۸۵۸ عنوان) در زمینه‌های مختلف ادبی اسلامی و تاریخی بر روی پایگاه اینترنتی قرار گرفته که قابل رؤیت و ذخیره (دانلود) است.

کتابها در قالب ۶ قسمت - به ترتیب: تحقیقات، داستان، شعر، قصه، نمایشنامه و ادبیات کودکان - دسته‌بندی شده‌اند.

۳. الدوریات: در این قسمت متن دیگر مجلات اتحادیه، به همراه آرشیو کامل آنها قابل رؤیت و ذخیره است. عناوین این مجلات بدین قرارند:

- الموقف الأدبی (ماهنامه اتحادیه): تا کنون ۴۵۲ شماره از آن منتشر شده است. موضوع آن، ادبیات عربی، به‌ویژه ادب معاصر است.

- التراث العربی (فصلنامه اتحادیه)، که تا کنون ۱۱۰ شماره از آن در زمینه زبان و ادبیات عربی منتشر شده است.

- الفكر السیاسی (فصلنامه اتحادیه) در زمینه علوم و وقایع سیاسی، که تاکنون ۳۱ شماره از آن انتشار یافته است.

- الآداب العالمیه (فصلنامه اتحادیه)، که تاکنون ۱۳۷ شماره از آن منتشر شده است و مطالبی در زمینه زبان و ادب عربی و ادبیات دیگر ملل و مباحثی در زمینه ادبیات تطبیقی ارائه می‌نماید.

۴. دلیل الأعضاء: در این بخش ترجمه (شرح حال) اعضای اتحادیه و نویسندگان عرب در سوریه و دیگر کشورهای عربی، به ترتیب الفبائی آمده است. از خصوصیات این بخش و دیگر بخش‌های پایگاه، به‌روز بودن مطالب و وقایع و مندرجات آن است. مراجعه به این پایگاه را به عموم دانشیان ادب عربی و فارسی توصیه می‌نمایم.

۶. القصة العربية

<http://www.arabicstory.net>

بزرگ‌ترین و معتبرترین پایگاه ادبیات داستانی عربی است که توسط جبیر ملیحان تأسیس گردیده و دربردارنده صدها

مطلب، مقاله و کتاب در این زمینه است. به علاوه، دارای چندین باشگاه در زمینه صرف و نحو عربی، بلاغت، املاء، نقد ادبی، اخبار داستانی و متون ادبی مترجم می‌باشد. کتابخانه الکترونیکی پایگاه، ده‌ها کتاب در زمینه داستان کوتاه و رمان را در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌دهد. نیز از خدمات آن، تهیه کتابشناسی داستان عربی در کشورهای عربی است. مطالب این پایگاه ترتیب خاصی ندارد و هریک از اعضای آن بر اساس قوانین پایگاه می‌توانند مطالب خود را ارائه دهند.

۷. کیکا

<http://www.kikah.com>

نشریه الکترونیکی فرهنگی مستقل، که توسط نویسنده عراقی، صموئیل شمعون، در سال ۲۰۰۳ م با هدف انتشار ادبیات جدید در میان جهان عرب و ترغیب افراد به این موضوع و ترجمه ادبیات جهانی، تأسیس و راه‌اندازی شده است. مطالب این پایگاه در قالب عناوین: شعر، نثر، مقالات، کتب و مراجع، فنون، مقالات و صور تنظیم و ارائه شده است.

۸. رابطة ادباء الشام

<http://www.odabasham.net>

پایگاه هم‌اندیشی نویسندگان سوریه در زمینه ادبیات و فرهنگ است که با هدف ارائه ویژگی‌های بارز ادبیات اصیل سوری، دفاع از ارزش‌های آزادی، مشارکت در حفظ هویت فردی و جمعی تمدن عربی و معرفی ادبیات و ادبا و نویسندگان سوری، به مدیریت عبدالله طنطاوی راه‌اندازی شده است. مطالب این پایگاه در قالب این عناوین ارائه شده است: شعر، قصه، روایه، مسرجه، مقاله، خاطره، خطبه، قضاها، ادب عالمی، ادب رحلات، حدیث الروح، نقد ادبی، عرض کتاب، تراجم، مقالات، فنون، قطوف، برقیات ادبیه.

در مدخل «شعر»، اشعار شاعران معاصر بر اساس تاریخ ثبت در پایگاه ارائه شده است. از جمله شاعرانی که اشعارشان به تازگی چاپ شده است، علی محمد سلیم، عزه راجح، علی بسامی، محمد ابراهیم حریری و... هستند. در مدخل‌های بعدی نیز آثار نویسندگان بر همان اساس مرتب شده است. در مدخل «تراجم»، شرح حال شاعران و نویسندگان عربی، بدون رعایت شیوه‌ای واحد ارائه شده است. در مدخل «عرض کتاب»، کتب تازه‌انتشار یافته عربی به تفصیل معرفی می‌شوند.

به‌روز رسانی این پایگاه، هر شنبه به انجام می‌رسد.

۹. رابطة الواحة الثقافية

<http://www.rabitat-alwaha.net>

پایگاهی در زمینه زبان و ادبیات عربی که در سال ۲۰۰۲ م تأسیس شد و در سال ۲۰۰۷ م به عنوان پایگاه ادبی - فرهنگی، در شهر ابسالی سوئد به ثبت رسید. این پایگاه دارای چندین مدخل بزرگ و عمده است که ذیل هریک دهها موضوع فرعی، همراه با چندین باشگاه ادبی و شعری و صدها مطلب ارزشمند ادبی و فکری آمده است. باشگاه‌های: شعر فصیح، فنون نثر، ادبیات داستانی، نقد تطبیقی، فنون دیگر ادبی، ادبیات کودک، و علوم زبان‌شناختی در این پایگاه فعالند. و معرفی مجله الواحه - بدون متن مقالات آن - از دیگر بخش‌های این پایگاه است.

۱۰. المدرسة العربية

<http://www.schoolarabia.net>

پایگاه آموزش مدرسه‌ای، که به ادعای مؤسسين آن، با هدف آموزش دروس مختلف آموزشی، به‌ویژه زبان و ادبیات عرب، با استفاده از تکنولوژی مدرن آموزشی، در ژوئای ۲۰۰۰ م در عمان، پایتخت اردن، برای دانش‌افروزان دایر گردیده است. در این پایگاه، آموزش زبان و ادبیات عربی در مراحل مختلف سنی، به‌ویژه با تصاویر زیبا و انیمیشن‌های جذاب و گرافیک مناسب جهت مبتدیان، عرضه می‌شود. علاوه بر این، سلسله مقالات عربی با رویکرد آموزشی، برای مدرسین زبان عربی ارائه شده است؛ از جمله:
- النظريات العلمية والتطبيقات العملية.
- الطريق المفضلة فی تعليم القراءة للمبتدیین.
- مزايا اللغة العربية.

۱۱. رابطة الأدب الإسلامي العالمية

<http://www.adabislami.org>

پایگاه انجمن جهانی ادبیات اسلامی، که با طراحی مرحوم استاد ابوالحسن ندوی در سال ۱۹۸۱ م در هند تأسیس و در سال ۱۹۸۲ در مدینه منوره، نشست ادبا و فرهیختگان دنیای عرب درباره آن انجمن جهانی تشکیل شد و اعلام وجود رسمی آن در سال ۱۹۸۴ صورت گرفت.

این انجمن با هدف تحقیق و انتشار زبان و ادبیات عربی و اسلامی در سراسر دنیای اسلام، دارای چندین دفتر در ریاض، اردن، مغرب، سوئد، یمن، کویت، شبه‌قاره هند، پاکستان، بنگلادش و ترکیه است.

پایگاه مزبور دارای چندین باشگاه ادبی است که نویسندگان آثار

خود را در آن ارائه می‌دهند. بخشی از پایگاه به معرفی مجلات انجمن می‌پردازد، بدین قرار:

- المشكاة، که توسط دفتر مغرب و به زبان عربی انتشار می‌یابد.
- الأدب الإسلامي، که توسط دفتر ترکیه به زبان ترکی انتشار می‌یابد.

- قافلة الأدب، که توسط دفتر شبه‌قاره هند به زبان اردو انتشار می‌یابد.

- منار الشرق، که توسط دفتر بنگلادش به زبان عربی انتشار می‌یابد.

- قافلة الأدب الإسلامي، که توسط دفتر پاکستان به زبان عربی، انگلیسی و ترکی انتشار می‌یابد.

پیوندهای مختلف پایگاه شامل مرامنامه پایگاه، معرفی مجلات انجمن و معرفی آثار اعضای آن است.

گفتنی است که رویکرد غالب این آثار به مقوله شعر است.

در قسمت «المکاتب الإقليمية» نشانی و مشخصات دفترهای انجمن در کشورهای مختلف به دست داده شده و اخبار و رویدادهای هر کدام به‌روز ارائه شده است. اخیراً مجله الکترونیکی انجمن به صورت آنلاین در سه موضوع شعر، قصه و مقالات ادبی به راه افتاده است که موضوعات شعری وجه غالب دارد.

۱۲. رابطة ادبیات الإمارات

<http://www.alrabetta.ae>

پایگاه ادبی و فرهنگی الرابطة در سال ۲۰۰۳ با هدف ایجاد همدلی و پیوند میان ادبا و شاعران با ادبیات وطن عربی ایجاد گردید و تا کنون ۵۱۲ عضو در خود جای داده است. این پایگاه دارای چندین باشگاه ادبی - فرهنگی، به انضمام موسوعه ادبا و ادبیات به صورت الفبایی است که این موسوعه به تفکیک کشورهای عربی تنظیم شده است.

موضوعات اصلی پایگاه شامل: اخبار پایگاه، اخبار فرهنگی عربی، شعر نو، شعر کلاسیک، ترجمه‌ها، دیدارهای فرهنگی و نشریه‌ای، قصه کوتاه، شعر عامیانه و تحقیقات ادبی است.

۱۳. شظايا ادبية

<http://www.shathaaya.com>

پایگاهی ادبی - فرهنگی که توسط جمعی از نویسندگان و فرهیختگان قطری راه‌اندازی شده است. در این پایگاه چندین تالار با بخش‌هایی مختلف مانند: شعر فولکلوریک، شعر فصیح، اندیشه و ادب، نقد، مقالات ادبی، گفتمان‌ها و دیدارها به چشم می‌خورد.

از بخش‌های دیگر می‌توان به «شعراء الخليج» اشاره نمود که در آن، مجموعه اشعار شاعران حوزه خلیج را با امکاناتی مختلف، چون جست‌وجوی ابیات، جدیدترین آثار، پرخواننده‌ترین اشعار و ... در اختیار خواننده قرار می‌دهد. همچنین در قسمت اجمل الأبیات، بهترین ابیات کلاسیک و نو از منظر نویسندگان پایگاه ارائه می‌شود. گزارش توصیف و نقد این پایگاه در جراید و نشریات عربی، در بخش «قالوا عننا» آمده است.

از بخش «قصائد صوتیه» نیز گزیده‌ای از اشعار برتر، با صدای خود شاعر و اسلاید او دریافت می‌شود.

۱۶. القصة السورية

<http://www.syrianstory.com>

پایگاه ادبیات داستانی کشور سوریه که به ریاست یحیی صوفی در ۲۰۰۴/۱۰/۱۴ به صورت آزمایشی و از ۲۰۰۵/۱/۱ م در شهر ژنو سوئیس رسماً آغاز به کار نمود. در این پایگاه آثار قصه‌نویسان سوریه در سه بخش معاصران، درگذشتگان و قصه‌نویسان سوریه ساکن در غرب/مهاجر معرفی می‌شود.

این پایگاه دارای مجله الکترونیک القصة السورية نیز هست که آرشیو سالانه آن از سال ۲۰۰۵ به بعد با متن کامل موجود است. کتابخانه پایگاه شامل کتب ارزشمند ادبی، فلسفی، تاریخی، رمان، مجموعه داستان، نمایشنامه، خاطره، شعر، نامه و زندگینامه است که متن آنها به صورت فایل pdf و رایگان قابل دسترسی است.

در بخش «مواقع» به معرفی وبلاگ‌ها و پایگاه‌های متعدد ادبیات داستانی سوریه پرداخته می‌شود. در قسمت «منوعات ادبیه» نیز مطالب پرمایه و متنوعی در موضوعات یادشده، با رویکرد به ادبیات داستانی گنجانده شده است. در شاخه «دراسات ادبیه» ذیل موضوعاتی چون ادبیات زنان، ادبیات فلسطین، ادبیات کودک، ادب مهاجر، ادبیات نامه‌نگاری، صدها مطلب و مقاله سودمند درج شده است. علاقه‌مندان به ادبیات داستانی را به مرور این پایگاه دعوت می‌نماییم. مسلماً خرسندیشان را به همراه خواهد داشت.

۱۷. مجموعة الندای الشعبية

<http://www.alnadawi.com>

پایگاه ادبی - فرهنگی الندای در تاریخ ۲۰۰۸/۸/۳ تأسیس گردید. این پایگاه در بردارنده محافل مختلف، از جمله شعر، مقالات و رسایل ادبی، نقد جدید ادبی، تالارهای گفت‌وگو، مجلات فرهنگی، عرضه دواوین شعر کلاسیک و جدید عربی، و معرفی پایگاه‌های مطرح اسلامی است.

برخی از عناوین جدید مقالات از این قرارند: مملکة الشعراء قمة من قمم الشعر الحقيقي، تعلم العروض الرقمية فی درس واحد؛ شاعر المعنی ماذا بعد، کیف تکتب القصیده، اوزان الشعر من کتاب علم العروض.

۱۴. شبكة الصوت العربية

<http://www.voiceofarabic.com>

پایگاه مباحث زبان و ادبیات عرب، با رویکرد زبان‌شناسی و دارای ده‌ها مدخل و موضوع، از جمله:
- قرآن کریم: جست‌وجو در واژگان قرآنی، تحقیقات قرآنی، قرآن و تکنولوژی.
- باشگاه زبانی: ویژگی‌های زبان عربی، فن اعراب، تحقیقات زبانی، مطالعات نحوی، پژوهش‌های آواشناختی و ...
- زبان عربی و تکنولوژی: مباحث زبانی - رایانه‌ای، پروژه‌های زبانی و ...
- باشگاه ادبی: مباحث ادبی، ابداعات شعری، ادبیات کودکان و ...
- معجم‌نگاری: معاجم عربی، تحقیقات فرهنگ‌نگاری، پایگاه‌های معجمی و ...
- تعریب و ترجمه: مراکز تعریب و ترجمه، طرح‌های تحقیقاتی، مجلات تعریب و ترجمه، پایگاه‌های ترجمه و ...
- آموزش زبان عربی برای عرب‌ها و غیرعرب‌ها.
- کتاب‌های تازه.
- باشگاه معلم: مهارت‌های علم‌آموزی و ...

۱۵. شبكة الفصیح لعلوم اللغة العربية

<http://www.alfaseeh.net>

پایگاه فرهنگی - ادبی الفصیح دارای باشگاه‌های متعدد در موضوعات قرآن کریم، ادبیات عربی، نشریات، آموزش زبان عربی، باشگاه‌های نحوی و صرفی، بلاغت و نقد ادبی، اصول زبان‌شناختی، ادبیات تطبیقی، پژوهش‌های زبان‌شناختی، و متون نثری و شعری است. هریک از این باشگاه‌ها دارای چندصد مقاله و مطلب مفید و کاربردی بوده و برای دانش‌پژوهان بس سودمند است.

۱۸. الجاحظية

<http://www.aljahidhiya.ass.dz>

پایگاه انجمن فرهنگی جاحظیه در سال ۱۹۸۹م با هدف مشارکت در امور ادبی و هنری دنیای عرب، با بهره‌مندی از وسایل نشر و تولیدات فکری و همچنین انعقاد همایش‌ها و نشست‌های فرهنگی - ادبی، چاپ نشریات و آثار مختلف، تشکیل و راه‌اندازی گروه‌های نمایشی، به پیشنهاد مرحوم یوسف سبتی، شاعر معروف الجزایری، و توسط طاهر وطار تأسیس گردید. این پایگاه در بردارنده:

اساسنامه انجمن، مؤسسان، دیوان شعرای الجزایر، انتشارات انجمن، معرفی مجلات انجمن، شامل التبيين، القصة، القصيدة، الاشعاع، و همچنین اخبار به‌روز انجمن است.

۱۹. الوراق

www.alwaraq.net

از مهم‌ترین پایگاه‌های تخصصی در زمینه تراث اسلامی و عربی است. مطالب پایگاه شامل ادبیات عربی، زبان‌شناسی، صرف و نحو و بلاغت کلاسیک عربی، علوم قرآن، علوم حدیث، فقه، تاریخ و جغرافیا، فلسفه و دیگر مباحثی که مجال بسط و عرض آن نیست. از خدمات دیگر پایگاه، ارائه متن شمار قابل توجهی از متون قدیم عربی است. تبدیل تاریخ هجری قمری به میلادی و بالعکس، ارائه پایگاه‌های مرتبط، تصاویر دیدنی از شهرهای عربی، خواندنی‌های صوتی از شعرای مشهور عربی و ... از دیگر بخش‌های پایگاه الوراق است. از مهم‌ترین خدماتی که این پایگاه را از دیگر پایگاه‌های مشابه متمایز ساخته، وجود تالار گفت‌وگوست، که در آن، گفتمان‌های متمرکز و هدفمند و پرشور و داغی میان اعضا در موضوعات زبانی، ادبی، فلسفی، سیاسی، تربیتی، جامعه‌شناسی و .. شکل می‌گیرد. صاحب این قلم پایگاه مزبور را صفحه خانگی رایانه خود قرار داده است.

۲۰. نزوی

<http://www.nizwa.com>

فصلنامه فرهنگی - ادبی الکترونیکی مؤسسه چاپ، انتشارات و اطلاع‌رسانی عمان است. اولین شماره آن در نوامبر ۱۹۹۴ م به چاپ رسید و تا کنون ۵۶ شماره از این مجله انتشار یافته است. عناوین پارهای از مقالات آخرین شماره (اکتبر ۲۰۰۸) چنین است:
أدب الرحلات والإستشراق، الشكل الحكائي للخطاب التنويري، إنبثاق قصيدة النثر النسوية، الأدبيات الملوكية و معايير الندماء و المونسين، تاريخ الحمامات الشعبية في البلاد العربية.

۲۱. عجيب صخر

<http://ajeeb.sakhr.com>

پایگاهی است که با هدف ارائه خدماتی چون ترجمه از انگلیسی به عربی و بالعکس، جست‌وجوی لغوی در معجم‌ها و قاموس‌های مختلف، تصحیح خطاهای املائی عربی و انگلیسی و آشنائی با هنرهای عربی، داستان‌ها، ضرب‌المثل‌ها و موارد کاربردی دیگر تأسیس شده است.

فرهنگ‌های دوزبانه موجود در این پایگاه شامل: عربی - انگلیسی، عربی - فرانسه، عربی - ترکی، عربی - آلمانی می‌شود. فرهنگ‌های عربی موجود برای جست‌وجوی لغات نیز: المحيط، محيط المحيط، القاموس المحيط، لسان العرب، نجعة الرائد، الغنی و تاج العروس است. در این بخش، راهنمای مشبعی جهت استفاده کاربران از فرهنگ‌ها ارائه شده است.

از بخش‌های دیگر این پایگاه متن‌بندی پژوهی است که مقالات متعددی درباره حیات، افکار و آثار متن‌بندی، شاعر پرآوازه ادبیات کلاسیک عرب، در ذیل آن ارائه شده و شروع عمده دیوان وی، شامل شرح برقوقی، شرح یازجی، شرح عکبری، و شرح معزی، با متن کامل در قسمت مربوطه گنجانده شده است. نیز امکان جست‌وجوی واژگان در اشعار وی فراهم آمده است.

از خدمات دیگر این پایگاه، ارائه متن کتب کلاسیک زبان و ادبیات عربی، به تفکیک موضوعی، شامل: کتب تاریخی، انساب، جغرافیا و رحلات، فلسفه و منطق، و علوم مختلف است. از میان این آثار می‌توان به اغانی، البخلاء، البیان و التبيين، رسالة الغفران معری و ده‌ها اثر مورد نیاز دانش‌پژوهان اشاره نمود.

۲۲. مجلة الكرمل

<http://www.alkarmel.org>

فصلنامه الکترونیکی ادبی، که به مسئولیت محمود درویش و سردبیری محسن خضر، توسط مؤسسه فرهنگی کرمل در فلسطین انتشار می‌یابد. شروع به کار مجله در زمستان ۱۹۸۱ بوده و به دنبال اشغال لبنان توسط اسراییل در سال ۱۹۸۲، با وقفه‌ای یک‌ساله مجدداً شروع به کار کرد. آرشیو مجله با متن کامل تا شماره ۸۸-۸۹ (۲۰۰۶) در فرمت pdf قابل دستیابی است. شماره آخر آن، بهار ۲۰۰۹ (ویژه‌نامه محمود درویش) است که با این عناوین نشر یافته است:

- لاأريد لهدى القصيدة أن تنتهي (محمود درویش).

- حكاية الديوان الأخير لمحمود درویش (الیاس خوری).

در دیگر مناطق را هم اخذ نمود. در بخش «اصدارات»، مقالات ادبی اعضا ارائه می‌شود و به نقد و معرفی آثار دیگر اعضا، شامل آثار داستانی و ادبی آنها، می‌پردازد. در این بخش همچنین مجلات چاپی اتحادیه، شامل *شؤون ادبیه* و *دراسات* گزارش می‌شود؛ ولی مقالات بدون متن است.

از کتب نویسندگان اتحادیه به *معجم القوافی و الأبحان* (دکتر فالح حنظل)، *إبحاث الملتقى الأول لكتابات القصصيه* (عبدالحامید احمد)، *تحولات اللغة الدارجة* (عبدالعزیز شهران)، *القصة القصيرة والصوت النسائي في الإمارات* (بدر عبدالملک) می‌توان اشاره نمود.

۲۲. رابطة رواء للأدب و الفنون العربية

<http://www.ruowaa.com>

شبکه رواء الأدبیه پایگاهی است ادبی که با محوریت تالارهای ادبی، موضوعاتی چون شعر، وحی القلم، قصه، آفاق ادب، ادبیات کودک مسلمان، اعراب قرآن کریم، اعلام زبان و ادب عربی، بلاغت، مدرسه عروض و قافیه و ... را در بر دارد.

مطالب اخیر بخش زبان و ادب از این قرارند:

- تدریس النحو فی الکلیات المتخصّصة.

- لمة من نقد الشعر لابن حجر العسقلانی.

- الاحیاش و دورهم فی الجاهلیة و صدر الاسلام.

- الرسول (ص) و قول الشعر.

- نجیب محفوظ من الحارة إلى الخمارة.

کثرت و دقت و جذابیت مطالب در این تالارها، پایگاه را به محفل دوست‌داشتنی برای ادبا و شاعران بسیاری کشورهای عربی میدل ساخته است.

۲۸. الجمعية الدولية للمترجمين العرب

<http://www.wataonline.net>

پایگاه انجمن قانونی و بین‌المللی مترجمین عرب (world arab translators association) که بر اساس قانون بلژیکی در سال ۲۰۰۴ تأسیس گردیده است. این پایگاه دارای پیوندهای «اخبار»، «تالارها» و «کتابخانه» است. در بخش اخبار، وقایع مربوط به عالم ترجمه و مترجمان در کشورهای عربی و غربی انعکاس می‌یابد. مهم‌ترین بخش پایگاه، باشگاه‌های مختلف با سرشاخه‌های متنوع و گسترده و پرمایه است؛ مانند: زبان‌شناسی عمومی و تطبیقی، زبان‌شناسی و کامپیوتر، شعر، شعر عامیانه و زجل، قصه کوتاه عربی، مقامه‌نویسی، عروض عربی، مقالات تخصصی ترجمه، قراردادهای و معاهدات در مجال ترجمه، قوانین ترجمه، متون

- استراتیجیات التعبير و تمثیلات المعنی (صبحی حدیدی).

- ثلاثة مداخل لقراءة محمود درويش (فیصل دراج).

- غزلة الشاهد (كاظم جهاد).

- فعل القراءة و تازم التمثيل (استيفن هيث).

- الوطن في المنفى.

- محمود درويش و قصيدة النثر (امجد ناصر).

- في شرفة محمود درويش (قاسم حداد)

...

۲۳. مجلة المهاجر

<http://www.almouhajer.com>

ماهنامه مستقل ادبی - فرهنگی در ارتباط با ادبیات مهجر (ادبیات عربی مکتوب در مهجر) و ادبیات غربی با اصول عربی است. این ماهنامه الکترونیکی همچنین برای خواننده عربی دریچه‌ای به دنیای ادبیات غرب می‌گشاید و ادبیات عربی را با منظری نو و ویژه می‌کاود.

آرشیو شماره‌های مجله با متن کامل در پایگاه ارائه شده است.

۲۴. مطر مطر

<http://matarmatar.net>

پایگاه عظیم ادبی و فرهنگی، با موضوعاتی چون: قصه کوتاه، رمان، شعر کلاسیک، شعر نو، گفتمان‌های شعری، نثر فنی، فلسفه و علوم انسانی، مقالات ادبی، اخبار فرهنگی، موسیقی و متون ترجمه‌ای با صدها مطلب کوتاه و بلند جالب است.

۲۵. الأوزان الشعر العربي

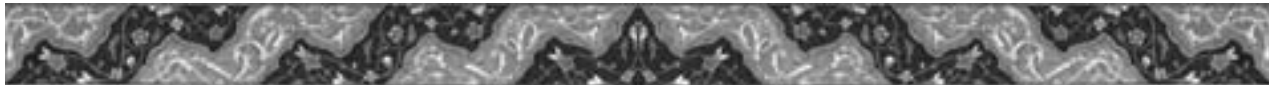
<http://www.awzan.com>

در این پایگاه، اشعاری با گرافیک جذاب و رنگی در هریک از بحور عربی ارائه شده است؛ البته بحور از لحاظ آموزشی بررسی نشده است. بخش‌هایی از سایت جنبه سرگرمی دارد و برای مناسبت‌های ملی، مذهبی و ... کارت‌پستال‌های بسیار زیبا ارائه می‌شود. نیز لطایف و فواید ادبی و عمومی در این سایت ارائه می‌شود.

۲۶. اتحاد كتاب و ادباء الامارات

<http://www.emirateswriters.com>

پایگاه اتحادیه نویسندگان امارات در زمینه مباحث ادبی و نقدی، به ویژه قصه و شعر معاصر عربی، است که در ۱۹۸۴/۵/۲۸ در شهر الشارقة امارات تأسیس شد و از طرف مجلس مجوز تأسیس دفتر

عمومی ترجمه‌شده، لهجات عرب، اخبار و فعالیت‌های یونسکو، باشگاه زبان‌های حامی - سامی، یونانی - لاتینی، باشگاه عبری، عربی - هلندی، آلمانی، ژاپنی، فرانسه، فارسی، چینی، انگلیسی، روسی، مقالات تخصصی زبان‌شناسی، ترجمه آنی، ترجمه تحقیقی، ترجمه متون دینی، ترجمه علمی، ترجمه حقوقی، کتبی برای دانلود، قاموس‌ها و معاجم عمومی و تخصصی، باشگاه ضرب‌المثل، زبان‌شناسی تطبیقی، ادبیات تطبیقی و ...

هر پژوهشگر و دانش‌افروز ادبیات کلاسیک و نوین از مزایا و مطالب سودمند و گران‌سنگ این پایگاه بی‌ بهره نخواهد بود. حتماً سری به آن بزنید.

۳۱. منتدى اللسانیات

<http://Lissaniat.net>

پایگاهی در زمینه زبان و ادبیات عربی، با رویکردی زبان‌شناختی که توسط دکتر عبدالرحمن بودرع، استاد زبان‌شناسی دانشگاه مغرب، راه‌اندازی شده است. این پایگاه دارای این بخش‌هاست:

- بخش اصلی: باشگاه عموم، اصطلاحات زبانی، زبان‌شناسی، علوم قرآن و ادب، زبان‌شناسی و نظریه ادبی.
- بخش زبان‌شناسی: آواشناسی، صرف و ترکیب، معجم، زبان‌شناسی متن، آرا و قضایای فکری و فلسفه زبان.
- بخش گفت‌وگوی آزاد: که مباحثی در زمینه نقد ادبی، صرف و نحو، زبان‌شناسی، عروض، دانلود کتاب و ... را در بر دارد.
- و اینک نمونه‌ای از مطالب ارائه‌شده در بخش زبان‌شناسی:
- برنامه ندوة شرح کتاب سیبویه الجدید.
- ترجمه کتاب اندره رومان.
- معجم اللسانیین و اللغویین المغاربة.
- سیبویه و کتابه.
- احکام املائیة فی رسم الهمزة.
- تعریف ببعض اللسانیین العرب
- عن مصادر فی اسس المنهج التحویلی.

۲۹. معابر

<http://maaber.50megs.com>

پایگاه مجله الکترونیکی در زمینه هنر، شعر، ادبیات و فلسفه مدرن، اپیستمولوژی، روان‌شناسی و اسطوره‌شناسی، که به شیوه هیئت مشورتی از چندین کشور اداره می‌شود، که اعضای این هیئت عبارتند از: نادره یازجی (سوریه)، سرباب نیکولسکو (فرانسه)، ادونیس (فرانسه)، هنریک اسکولسموفسکی (بولونی)، فرانس سواح (سوریه)، مصطفی مرابط (مغرب).

در پیوند «منقولات روحیه»، تحقیقات مربوط به روان‌شناسی جدید و نقد و ترجمه آثار مربوط ارائه می‌شود.

در پیوند «قیم خالده»، اخلاق انسانی (حکمه خالده به تعبیر مسکویه) در ابعاد متافیزیکی، فلسفی، زیباشناسی، روان‌شناسی، سیاسی (به مفهوم ارسطویی آن) عرضه می‌شود.

۳۲. مرکز ودود للمخطوطات

<http://wadod.com>

پایگاه خانم مری (رض) در موضوع مباحث نسخه‌شناسی/ پژوهی (کودیکولوژی) است. این پایگاه دارای دو بخش عمده دانلود و تالار است. در بخش اول، مراجع اساسی در زمینه مخطوطات و نسخه‌شناسی و منابع اساسی و مهم تاریخی اسلامی ادبی و ... به صورت رایگان قابل دانلود است. حجم اطلاعات قابل دریافت در پایگاه تا کنون: ۳۶ گیگابایت (کتاب) و ۳۵ گیگابایت (نسخ خطی) است. در بخش دوم یا همان باشگاه تخصصی نسخه‌شناسی، صدها مقاله و مطلب ارزشمند و علمی درج گردیده و نیز در خلال همین باشگاه، ارجاعاتی برای دانلود کتب و نسخه‌های دیگری که در سایت نیامده، شده است.

در بخش «اسطوره»، مفاهیم درونی اخلاقی و روانی اسطوره/اساطیر، بدین اعتبار که منبعی برای تجربه‌های نفسانی گذشتگان بوده و فراخوانی برای کشف اسطوره شخصی خواننده کنونی است، ارائه می‌گردد.

و اینک نمونه‌ای از مطالب ارائه‌شده در بخش ادب در شماره ژوئن ۲۰۰۹م:

- مقاطع من میاه الکائنات المضطربة (اسعد جبوری).
- مختارات من ۵۰ عاماً من الشعر البریطانی (گروه نویسندگان).
- مقاربه نقدیة: الأبعاد النفسیة و الجمالیة و التعبیریة للإیقاع (عبدالله قاسمی).
- السلیبیة و الادب (ریچارد کلن).

۳۰. رشف المعانی

<http://www.rashf-alm3any.com>

پایگاه ادبی فرهنگی که تالارهای مختلف ادبی همچون: شعر

بی‌نوشت:

* کارشناس ارشد زبان و ادبیات عرب

